

THESES,

PRO EXERCITIO STIPENDIARIORUM,
ANNUENTE CONSULT. FAC. JURID.

PRÆSIDE

Mag. DANIELE M T R É E N ,
Juris Utr. Doct. Juris Œconomici & Comm. Professore Ord.

RESPONDENTE

FREDRICO EDV. HAKE ,
Stipendiario publico, Tavastensi ,

ventilandæ

In Auditorio Juridico die VIII Aprilis MDCCCXXVI.

h. a. m. s.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIORUM.

10.

Thes. I.

Christianam Ecclesiam fuisse summum humanitatis veræ ex-colendæ, indiesque crescentis in genere nostro evolutionis, adminiculum, fida testatur non modo primorum seculorum, sed quoque medii ævi & recentiorum temporum, historia. Ejus quippe in gremio efflorescere incepérunt libertas, artes quævis liberales & mechanicae, sollicitior terræ cultus & mercatura. Quin immo, ab ipso Religionis cultu, excitatis animi nobilio-ribus facultatibus, morum & privatæ vitæ summa promovebatur perpolitio. Ecclesiæ enim in sinu performabatur ac nutriebatur cogitandi facultas, quæ ipsis sub Religionis controversiis liberius explicita, orbem universum ad lucem, qua jam superbit, præparavit magna ex parte deduxit. Ecclesia fuit, quæ libertati & securitati privatæ maxime favebat, quæ civitatibus ordinem intulit justum, quoque arctissimo cum civili vita vinculo formas rerum publicarum, sub medio ævo institutarum, firmavit atque multiplici modo deinceps restauravit.

Thes. II.

Intimum habet Ecclesia, utpote positivum quoddam institutum s. Collegium, cum homine, cum cive & civili imperio nexum. Illum quidem & istum, quod ad jura attinet, parum attente hucusque considerarunt Legislatores & Philosophi; Hunc vero, sive nexum cum civili statu, multi scriptores politici enodare studuerunt, nec tamen plenariam adhuc & perfectam dare potuerunt illius theoriam. Nam si ab ipso Hobbesio & Spinoza, quos multa vere quoque sub paradoxis suis dixisse
haud

haud dissitendum est, ad Hugonis Grotii, Thomassi, Boehmeri, Puffendorfii ætatem & scripta examinanda devenimus, recentiores omnes ut taceamus auctores quam plurimos, varia adhuc desiderari in systemate juris Ecclesiastici condendo fatebimur.

Theſ. III.

Præmissis scilicet generalibus observationibus de Ecclesia; utpote positivo quodam instituto, — de ejus relatione seu habitu ad hominem privatum, civilem vitam & statum politicum, — de ipsa materia circa quam occupatur, — de finibus & ambitu ipsius, atque de scopo quem intendit Ecclesia; præcipuum omnino Juris Ecclesiastici objectum erit, ut deficiatur, quænam fint interna & externa jura, tam intra Ecclesiam quam extra eandem in Civitate. Hinc Jus Ecclesiasticum enascitur vel internum vel externum; hoc vero vel publicum s. politicum, vel commune Occonomicum, & stricte Civile. Patet ergo, multo plura & præstantiora momenta huic Legi Ecclesiastice inesse, quam de ritibus & bonis Clericorum.

Theſ. IV.

Antiquiores Leges Ecclesiasticae Svecanæ, scilicet sic dictæ *Kirkiu-Balkar* in legibus provincialibus, & *Kirkio-Balker* in Codice Christophori, imperfectam quidem tradunt ideam legis Ecclesiasticae; interim tamen multo propius consilio suo facere videntur, quam lex anno 1571, tempore Regis Johannis III:i lata, atque ipsa illa Constitutio Caroli XI:i, quæ adhuc valet normæ loco, promulgata dudum d. 3 Sept. 1686, in qua multa quidem ad ritus & ceremonias pertinentia, pauca vero ad essentiam legis, respectu ad humanam & Civilem vitam ac politicum Reipublicæ statum habito, leguntur. Postquam enim, jubente Rege Carolo Gustavo, Emporagii & Stigzelii ope primus traditus eset hujus legis conspectus, & iudicio deinceps subjiceretur plurimorum ordinis Clericorum viorum, scilicet Archiepiscopi Svebilii ac doctorum Vallerii, Gezelii, Steuchii, Carlsonii ceter. variusque oriretur in certis

ris Regni Ordinibus non de ea re tantum, sed de multis aliis gravissimis, disensus, necessum tamen visum fuit, eandem licet imperfectam edere ac promulgare. Utrum vero nostris temporibus adæquata & pristinis melior multo proponi posse forma legis Ecclesiastice, est quod dubitamus.

Thef. V.

Mirati sunt multi, immo quoque ex ignorantia denegarunt, justum esse in civitate, Ordinem Clericorum secundum leges nostras fundamentales diversum constitutum regni statum representativum seu Ordinem, quum ceteri omnes, civilibus & politicis fungentes muneribus, nullam teneant partem imperii constitutivam. Illius vero ratio summis nititur juris & æqui principiis, quæ, quia sunt in positivis nostris legibus repetita ac confirmata, tanto potiori sunt conservanda causa, quo indubitatus sit, intempestivum fore ac inconsultum, a majorum resilire velle, temporum experientia diurna comprobatis, decretis. Quis non intelligit, civilem omnem ac religiosum in civitate quavis cultum æque necessarium quin etiam ponderosorem s. majoris momenti esse, quam cultum istum externum œconomicum, divitiis affluentibus accumulatum? Hinc sequitur, eos, qui Religionem ac rationalem cultum promovebunt, representativum ordinem in civitate æquo, quin immo potiori jure constituere ac manuarios, agriculturæ & lucro deditos. Cave tamen credas, dignitatem hujus Ordinis servari totam, si politica tantum administrabunt negotia Religionis & Culturæ exquisitoris Doctores.
